

**Світлій пам'яті професора
Марії Олександрівни Олікової присвячується**

23 лютого 2016 минуло чотири роки з дня смерті нашої дорогої колеги Марії Олександрівни Олікової, кандидата філологічних наук, професора, завідувача кафедри прикладної лінгвістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Значна її роль в історії нашого університету й інституту іноземної філології зокрема, неоціненним є вклад у розвиток сучасної лінгвістичної думки.

На перший погляд, звичним був її життєвий шлях як особистості, викладача та науковця, але яка багата її спадщина, скільки сил, енергії й таланту вона віддала справі свого життя!

Марія Олександрівна Олікова народилася 23 вересня 1941 року в м. Краків (Польща) в інтелігентній родині. Трудову діяльність розпочала в 1965 р. по закінченні факультету іноземних мов Львівського державного університету імені І. Франка. Спочатку працювала асистентом кафедри англійської філології Луцького педагогічного інституту ім. Лесі Українки (який згодом було реорганізовано у Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки), потім – навчання в аспірантурі. У 1973 р. закінчила аспірантуру при Київському державному інституті іноземних мов і перша на факультеті захистила кандидатську дисертацію на тему «Обращения в современном английском языке (опыт структурно-семантического и социолингвистического анализа)». Після захисту кандидатської дисертації повернулася на рідний факультет, стала доцентом кафедри англійської, а згодом і завідуючою. Пройшла всі етапи професійного зростання викладача: від асистента до завкафедри. У 2001 році, завдяки ґрунтовному науковому доробку, значній кількості підготовлених аспірантів, високому професіоналізму, Марія Олександрівна отримала вчене звання професора кафедри англійської філології. У 2006 році, на прохання адміністрації університету та у зв'язку із обранням за конкурсом, стала завідувачем кафедри прикладної лінгвістики, керівництво якою здійснювала до останніх днів життя. Читала теоретичні курси зі стилістики, теорії і практики перекладу, соціолінгвістики, сучасних лінгвістичних течій, а також мала

досвід викладацької діяльності за кордоном. На запрошення ректорату Вищої професійної школи (м. Замосць, Польща) читала практичний курс англійської мови, керувала дипломними проектами.

Марію Олександрівну відзначили численними державними нагородами: почесними грамотами інституту, університету та міської ради, Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки України, вона була відмінником народної освіти.

За час роботи в університеті мала унікальні можливості пройти стажування у провідних вітчизняних та закордонних вишах: Кембриджський університет (Велика Британія), університет штату Мериленд (США), Московський державний університет ім. Михайла Ломоносова, Московський інститут іноземних мов ім. Моріса Тореза, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Інститут ім. Джона Кеннеді в Берліні.

На рідному факультеті романо-германської філології (нині – інститут іноземної філології) Марія Олександрівна заклала основи перекладацьких студій, очолювала наукову школу з гендерної лінгвістики. Вона – талановитий дослідник, вихователь цілої плеяди молодих учених. Завжди обирала сміливі теми, розкривала глибокі ідеї та віднаходила нові перспективи дослідження. Під її керівництвом захистили кандидатські дисертації й отримали підтвердження шість аспірантів (Л. М. Киричук, О. М. Тарнавська, А. П. Карпчук, А. А. Семенюк, А. С. Гошилик, А. Л. Палійчук). Марія Олександрівна була офіційним опонентом кандидатських дисертацій з проблем гендерної, комунікативної, функціональної лінгвістики, прагматики, стилістики, дискурсології, міжкультурної комунікації.

У доробку Марії Олександрівни – більше 80 наукових праць. Серед них – навчальні посібники англійською мовою з грифом Міністерства освіти і науки України: «Теорія і практика перекладу», «Соціолінгвістика», «Словник соціолінгвістичних та етнолінгвістичних термінів».

Маючи за плечима значний досвід роботи завідувача, вона була професійним керівником, яка вміло акумулювала в собі вимогливість, акуратність, логічність у роботі й розуміння, делікатність та щирість у спілкуванні з колегами, аспірантами і студентами. Завжди приємно вражала чуйність та небайдужість Марії Олександрівни до проблем і потреб оточуючих, готовність прийти на допомогу, а вміння щиро порадіти за досягнення інших вселяло віру в подальший успіх.

Раціональний підхід у всьому, професіоналізм у роботі переплітався з внутрішньою вразливістю та порядністю, що викликало повагу серед колег не лише університету, якому вона присвятила своє життя, але й цінувалося в наукових колах Сум, Харкова, Києва, Львова та інших міст.

Немилосердна смерть обірвала життя Марії Олександрівни, проте у наших серцях вона назавжди залишиться людиною виняткової інтелігентності, високої освіченості, представником тієї когорти, яка веде за собою інших завдяки щедрій обдарованості природою. Її гострий розум, кмітливий та багатогранний, завжди пульсував ідеями й надихав близьких і друзів, колег по роботі й аспірантів до життєвого, творчого та наукового пошуку.

Для своїх учнів та колег Марія Олександрівна назавжди залишиться надійним другом та світлою людиною, яка щедро ділилася своїми знаннями, не шкодуючи ні сил, ні душевної енергії.

*Професорсько-викладацький склад
інституту іноземної філології*